

## РОЗДІЛ 9. КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА КРИМІНАЛІСТИКА; СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА; ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

УДК 343.125.2

DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.91.4.28>

### ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАТРИМАННЯ ОСОБИ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

**Артамонов М.А.,**

*аспірант кафедри кримінального та кримінального процесуального права  
Національний університет «Києво-Могилянська академія»*

#### **Артамонов М.А. Правове регулювання затримання особи у кримінальному провадженні.**

Визначається складний баланс між двома фундаментальними принципами: ефективністю розслідування кримінальних правопорушень та дотриманням основоположних прав і свобод людини. Розглядається затримання як ключовий захід забезпечення кримінального провадження, його сутність, мета, підстави та порядок застосування. Особлива увага приділяється аналізу міжнародних актів та стандартів, встановлених практикою Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ). Надаються стандарти, яким повинно відповідати реалізація прав затриманої особи. У цьому контексті обґрунтовується необхідність розуміння затримання як виключного заходу, що застосовується лише за наявності обґрунтованої підозри, а не як інструменту для збирання доказів. Розглядаються дискусійні питання, куди його віднести. Хоча воно офіційно є заходом забезпечення кримінального провадження.

У статті виявляються системні недоліки чинного Кримінального процесуального законодавства України, які призводять до зловживань та порушень прав людини. Зокрема, йдеться про прогалини в законодавстві, відсутність нормативного визначення «обґрунтованої підозри». На основі проведеного аналізу, базуючись на усталеній практиці ЄСПЛ, сформульовані конкретні пропозиції щодо внесення змін до статті 2 КПК України, зокрема, доповнити цю статтю новим абзацом, що визначає «обґрунтовану підозру», як наявність достатніх фактів або інформації, які переконали б компетентну особу, що особа могла вчинити кримінальне правопорушення. Ці факти або інформація повинні ґрунтуватися на об'єктивних даних, а не на суб'єктивному переконанні чи інтуїції службової особи. Відсутність «обґрунтованої підозри» на момент затримання робить затримання свавільним та порушенням права особи на свободу. Необхідність запровадження таких змін підтверджується також неоднозначною судовою практикою. Автор погоджується також, що затриманню особу слід присвятити окрему главу, як це зроблено в КПК України щодо кожного заходу забезпечення кримінального провадження, а частину 2 статті 176 КПК України виключити. Рекомендації спрямовані на усунення виявлених недоліків, гармонізацію національного законодавства з європейськими стандартами та забезпечення ефективного судового контролю за дотриманням прав і свобод затриманої особи на всіх етапах кримінального провадження.

**Ключові слова:** затримання, права людини, кримінальне провадження, стандарти, процесуальна дія, захід забезпечення

#### **Artamonov M.A. Legal regulation of a person's detention in criminal proceedings.**

This article analyzes the complex balance between two fundamental principles: the effectiveness of criminal investigations and the observance of fundamental human rights and freedoms. It examines detention as a key measure to secure criminal proceedings, focusing on its essence, purpose, grounds, and application. Particular attention is paid to an analysis of international legal instruments and the standards established by the case law of the European Court of Human Rights (ECtHR). The article outlines the standards that must be met in realizing the rights of a detained person. In this context,

it substantiates the need to view detention as an exceptional measure, to be used only when there is reasonable suspicion, not as a tool for collecting evidence. It also discusses the disputable issue of where to legally classify detention within the Criminal Procedure Code of Ukraine, since it is officially a measure to secure criminal proceedings, yet often serves an investigative purpose.

The article identifies systemic flaws in the current Criminal Procedural Legislation of Ukraine that lead to abuses and human rights violations. Specifically, it addresses legislative gaps, particularly the absence of a normative definition of «reasonable suspicion». Based on the analysis conducted and grounded in the established case law of the European Court of Human Rights (ECtHR), concrete proposals are formulated for amending Article 2 of the Criminal Procedural Code (CPC) of Ukraine. These include supplementing the article with a new paragraph that defines «reasonable suspicion» as:

«The existence of sufficient facts or information which would satisfy an objective and competent person that the individual concerned may have committed a criminal offense. These facts or information must be based on objective data, not on the subjective conviction or intuition of the official.» The absence of «reasonable suspicion» at the moment of detention renders the detention arbitrary and constitutes a violation of the individual's right to liberty. The necessity of introducing these amendments is further confirmed by inconsistent judicial practice within Ukraine. The author also agrees that a separate chapter in the CPC should be dedicated solely to the detention of an individual, like how the Code regulates every other measure to secure criminal proceedings. Additionally, the author proposes the repeal of Part 2 of Article 176 of the CPC. The recommendations are aimed at eliminating the identified shortcomings, harmonizing national legislation with European standards, and ensuring effective judicial oversight of the rights and freedoms of the detained person at all stages of criminal proceedings.

**Key words:** detention, human rights, criminal proceedings, standards, procedural action security measure.

**Постановка проблеми.** Затримання є одним із заходів обмеження прав людини у кримінальному провадженні, що вимагає чіткого та всебічного правового регулювання. Водночас, воно є необхідним інструментом у руках органів правопорядку, що дозволяє забезпечити ефективне розслідування кримінальних правопорушень. Його застосування можливе лише за наявності чітких підстав, а саме затримання повинно гарантувати, що права затриманої особи не будуть порушені. Отже, правове регулювання затримання особи в кримінальному провадженні стикається з дилемою: як забезпечити ефективне розслідування злочинів, не порушуючи при цьому основоположних прав і свобод людини.

**Мета дослідження** є виявлення та аналіз існуючих проблем і недоліків законодавства та практики його застосування, а також розробка деяких науково обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення правового механізму затримання.

**Стан опрацювання проблематики.** Дослідженню значення та застосування інституту затримання особи присвячено чимало дисертацій, монографій та наукових статей. Вагомий внесок відомих учених, як О.В. Шульга, Є.В. Дояр, Ю.В. Лук'яненко, Ж.В. Удовенко, О.О. Юхно та інших, заклали міцний теоретичний фундамент для розуміння сутності, мети та правових аспектів затримання.

**Виклад основного матеріалу.** В статті 29 Конституції України прямо закріплено право на свободу та особисту недоторканність і встановлено, що затримання допустиме лише на підставах та в порядку, визначених законом, та за рішенням суду [1]. Низка інших конституційних норм, зокрема статті 28, 59, 62 забезпечують права затриманої особи, формуючи комплексний механізм захисту від можливих зловживань та порушень. Вони не просто доповнюють статтю 29 Конституції України, а створюють цілісну систему захисту прав людини під час затримання, забезпечуючи, щоб цей примусовий захід застосовувався виключно в законних межах, з повагою до гідності особи та з дотриманням усіх процесуальних гарантій. Водночас у рішенні ЄСПЛ від 2 жовтня 1980 року по справі «Гуццарді проти Італії», право на свободу і особисту недоторканність розуміють як концепцію, згідно з якою недоторканність слід розглядати разом зі свободою як гарантію проти свавільного втручання матеріального чи процесуального характеру [2]. Це рішення має ключове значення для правового регулювання затримання та обмеження свободи, оскільки воно сформувало практику застосування статті 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція), розширило поняття «позбавлення свободи». В статті 5 Конвенції визначені вимоги до позбавлення свободи, і водночас щодо неухильного дотримання засад законності, обґрунтованості, оперативності та судового контролю.

Особливості застосування цієї статті 5 для кримінального провадження є положення с): законний арешт або затримання особи, здійснене з метою допровадження її до компетентного судового органу за наявності обґрунтованої підозри у вчиненні нею правопорушення або якщо обґрунтовано вважається необхідним запобігти вчиненню нею правопорушення чи її втечі після його вчинення [3]. Хотіли б звернути увагу саме на поняття обґрунтованої підозри як єдиної підстави для затримання. Підкреслити неприпустимість затримання для розслідування з метою збирання доказів, як про це писав Є. В. Дояр [4]. Більшість доказів, на основі яких буде повідомлено про підозру, мають бути зібрані до затримання. Метою затримання не є саме розслідування чи збирання доказів. Мета – забезпечити доставлення особи до суду для вирішення питання про її подальше утримання або звільнення. Обґрунтована підозра – вирішальний критерій. ЄСПЛ у справі «Фокс, Гемпбелл і Гартлі проти Сполученого Королівства» наголошує, що під цим поняттям слід розуміти «наявність фактів або інформації, які могли б переконати об'єктивного спостерігача в тому, що відповідна особа могла вчинити злочин» [5]. Законодавець закріпив цей стандарт у низці положень кодексу, проте не надав йому нормативного визначення. Зважаючи на положення, закріплені у статті 17 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини», слідчим суддям слід застосовувати Конвенцію та практику ЄСПЛ як джерело права.

ЄСПЛ постійно підкреслює, що законність позбавлення свободи означає не лише відповідність національному закону, а й відповідність верховенству права. Це включає вимоги до якості закону та відсутність свавілля у його застосуванні. Для прикладу, рішення у справах «Харченко проти України» [6] критикували українську практику затримання за надмірну тривалість перебування особи під контролем до моменту офіційного оформлення затримання. В пункті 175 рішення від 21 квітня 2011 року у справі «Нечипорук і Йонкало проти України» термін «обґрунтована підозра» означає, що існують факти або інформація, які можуть переконати об'єктивного спостерігача в тому, що особа, про яку йдеться, могла вчинити правопорушення [7]. Про це ж зазначено і у справі «Мюррей проти Сполученого Королівства». ЄСПЛ дійшов висновку про те, що факти, на яких ґрунтується підозра не повинні бути такого ж рівня як ті, що необхідні для висунення обвинувачення, що відбувається на наступних етапах провадження [8].

Отже, органи правопорядку (поліція, прокуратура тощо), які здійснюють затримання, зобов'язані переконливо обґрунтувати свої дії. Це не може бути їхнім суб'єктивним бажанням чи припущенням. Це обґрунтування повинно ґрунтуватися виключно на конкретних, існуючих фактах та відомостях, а не на загальних враженнях, чутках чи абстрактних міркуваннях. Ці факти мають бути доступними, відомими на момент затримання, об'єктивно свідчити про те, що затримана особа могла вчинити кримінальне правопорушення. Цей поріг є меншим, ніж повне доведення вини (що є завданням суду), але більшим, ніж просто підозра без будь-яких підтверджень.

Досліджуючи вимоги статті 5 Конвенції, важливо не лише розуміти її зміст, а й звертати увагу на точність термінології, яку використовує ЄСПЛ. Зокрема, у контексті перевірки правомірності позбавлення свободи нерідко постає питання про співвідношення та відмінність понять законність затримання та обґрунтованість затримання. Для прикладу, В. В. Драгунов використовує їх як синоніми [9, с. 50-60], проте їхнє правове значення та обсяг перевірки, яку вимагає Конвенція, є різним. Хоча ЄСПЛ перевіряє обидва аспекти, важливо розрізняти їх для більшої точності. Законність стосується відповідності національному закону та Конвенції в цілому, а обґрунтованість – наявності достатніх фактів для підозри. Конвенція не встановлює чітких меж для доставлення затриманого до відповідної посадової особи, орієнтиром для прецедентної практики ЄСПЛ є рішення у справі «Броган проти Сполученого Королівства» [10]. У цьому рішенні Суд постановив, що тримання під вартою в поліції, яке тривало чотири дні та шість годин без судового контролю, виходило за межі суворих часових обмежень, встановлених пунктом 3 статті 5 Конвенції. Як правило, строк, що перевищує цю межу, завжди визнається ЄСПЛ порушенням стандартів Конвенції. Практика ЄСПЛ (зокрема, справи «Чанєв проти України») [11] сформулила чіткі вимоги до змістовного судового контролю затримання. У справі «Кулик проти України» [12] наголошує на важливості негайного повідомлення затриманого зрозумілою для нього мовою про причини арешту та висунуті обвинувачення, а також про його права. Рішення ЄСПЛ щодо жорстокого поводження або неналежних умов тримання (наприклад, справи «Коробов проти України» [13], змушують Україну реформувати систему ізоляторів тимчасового тримання та місць попереднього ув'язнення.

Отже, відповідно до статті 5 Конвенції реалізація прав затриманої особи повинна відповідати таким ключовим стандартам: затримання має ґрунтуватися на обґрунтованій підозрі, повинен бути вичерпний перелік законних підстав для позбавлення свободи; затримана особа має бути негайно доставлена до суду для перевірки законності та обґрунтованості затримання. Це не терпить зволікань, навіть якщо вони пов'язані з організаційними труднощами чи тяжкістю інкримінованого кримінального правопорушення; затримана особа має право бути особисто заслуханою органом, який перевіряє законність її затримання. Навіть якщо рішення про арешт приймалося заочно через переховування особи, після її фактичного затримання вона має постати перед судом; національне законодавство повинно передбачати доступний та ефективний механізм оскарження законності затримання; у разі визнання незаконного затримання, особа повинна мати право на відшкодування завданої шкоди.

Необхідно внести до КПК України чітке та вичерпне визначення терміна «обґрунтована підозра», базуючись на усталеній практиці ЄСПЛ (зокрема, у справах «Фокс, Гемпбелл і Гартлі проти Сполученого Королівства» та «Нечипорук і Йонкало проти України»). Це усуне неоднозначність у застосуванні норми та зменшить ризик зловживань. Пропонуємо доповнити статтю 2 КПК України новим абзацом, що визначає «обґрунтовану підозру», як наявність достатніх фактів або інформації, які переконали б компетентну особу, що особа могла вчинити кримінальне правопорушення. Ці факти або інформація повинні ґрунтуватися на об'єктивних даних, а не на суб'єктивному переконанні чи інтуїції службової особи. Відсутність «обґрунтованої підозри» на момент затримання робить затримання свавільним та порушенням права особи на свободу. Запропоноване визначення узгоджує КПК України з основними принципами судової практики ЄСПЛ та безпосередньо пов'язує відсутність обґрунтованої підозри з порушенням права на свободу, посилюючи фундаментальну важливість цього стандарту. Необхідність запровадження таких змін підтверджується також неоднозначною судовою практикою. Яскравим прикладом є Ухвала Петриківського районного суду Дніпропетровської області від 07 грудня 2018 року, яку аналізувала в своїй статті Іванна Блохіна, де слідчий суддя дійшов висновку, що на етапі досудового розслідування він не вправі оцінювати докази з точки зору їх належності, допустимості, достовірності та достатності [14].

Цей висновок слідчого судді, на наш погляд, є прикладом неправильного розуміння його повноважень. Оцінка «обґрунтованої підозри» - це саме те, що слідчий суддя зобов'язаний робити. Він має переконатися, що у слідства є достатні об'єктивні дані для затримання, а не просто суб'єктивні припущення. Це і є перевірка «належності, допустимості, достовірності та достатності» доказів для законності затримання. Наша пропозиція покликана зобов'язати слідчих суддів робити саме цю оцінку. Вона надає йому чіткі критерії (наявність фактів, що переконують компетентну особу) для перевірки, щоб запобігти свавільним затриманням, які базуються на недостатніх доказах. Отже, без чіткого визначення «обґрунтованої підозри» в законі, слідчі судді можуть відмовлятися від своїх повноважень, що суперечить стандартам ЄСПЛ. Наша пропозиція спрямована на усунення цього протиріччя. Розширює розуміння правового регулювання затримання Міжнародний пакт про громадянські і політичні права. В статті 9 цього документу передбачено принцип законності аналогічний до статті 5 Конвенції, право на негайне інформування (стаття 9) про причини арешту та обвинувачення, зрозумілою мовою. Це повністю корелює з пунктом 2 статті 5 Конвенції. Право на швидкий судовий контроль (стаття 9): Негайна доставка до судді або іншої уповноваженої особи, право на судовий розгляд протягом розумного строку або на звільнення. Це пряма паралель до пункту 3 статті 5 Конвенції. На додаток, Резолюція Генеральної Асамблеї ООН «Звід принципів захисту всіх осіб, що піддаються затриманню чи ув'язненню в якій би то не було формі» від 9 грудня 1988 року № 43/173 посилює ці гарантії [15],

Відповідно до пункту 8 частини 2 статті 131 КПК України, затримання особи є заходом забезпечення кримінального провадження. Відповідно до частини 2 статті 176 КПК України тимчасовим запобіжним заходом, яке застосовується з підстав та в порядку, визначеному КПК України. В абзаці 4 пункту 6 рішення № 12-рп/2003 від 26 червня 2003 року Конституційний Суд України визначає затримання як тимчасовий запобіжний кримінально-процесуальний захід, застосування якого обмежує право на свободу та особисту недоторканість індивіда [16]. Отже, ні КПК України, ні Конституційний суд не розкривають поняття затримання особи, хто такий затриманий, його права і обов'язки, як у статті 42 КПК України щодо підозрюваного та обвинуваченого. Зрозуміло, що у випадку затримання особи на місці вчинення кримінального правопорушення чи безпосередньо

після його вчинення затримана особа набуде статусу підозрюваного після обов'язкового повідомлення про підозру уповноваженою службовою особою відповідно до статей 208 і 276 КПК України. Проте можливі й випадки, коли особа є затриманою відповідно до статті 207 КПК України, але ще не підозрюваним.

Немає одностайної думки щодо цього питання і серед науковців. Наразі КПК України передбачено як вважає Є. І. Макаренко фізичне і юридичне затримання. Фізичне затримання – це фактичне обмеження свободи пересування особи, підозрюваної в учиненні злочину, шляхом її захоплення, доставлення й утримання», яке здійснюється до внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань. Юридичне затримання здійснюється під час досудового розслідування та є юридичною реалізацією фізичного затримання як кримінально-процесуальна дія, спрямована на викриття підозрюваного в учиненні злочину. Проте він вважає, що законодавцеві доцільно виключити затримання з переліку запобіжних заходів, надавши йому статус невідкладної процесуальної (слідчої) дії, спрямованої на примусове забезпечення участі суб'єкта злочину в кримінальному процесі та отриманні доказів, що викривають його в злочині, шляхом захоплення останнього на місці скоєння злочину або в результаті оголошення в розшук [17, с. 125-126]. Ця позиція є дискусійною. КПК України чітко розмежовує слідчі (розшукові) дії (глава 20) та негласні слідчі (розшукові) дії (глава 21), а також заходи забезпечення кримінального провадження (глава 12). Затримання особи віднесено до заходів забезпечення кримінального провадження і детально регламентоване окремими статтями (207, 208 КПК), а не в розділі про слідчі (розшукові) дії. Отже, відповідності до КПК України, затримання особи правильно та юридично грамотно називати процесуальною дією та/або заходом забезпечення кримінального провадження, але не слідчою (розшуковою) дією. Надавати йому такий статус є недоцільним, оскільки і мета слідчої (розшукової) дії, спрямовані на отримання (збирання) доказів або перевірку вже отриманих доказів у конкретному кримінальному провадженні відповідно до частини 1 статті 233 КПК України. Вони можуть бути проведені після затримання. Метою затримання є доставлення особи до слідчого судді для вирішення питання про застосування запобіжного заходу або перевірки законності затримання, а також для припинення кримінального правопорушення.

На думку Є. В. Дояра затримання особи є примусовим заходом, яке спрямовано на припинення правопорушення, ... і на момент його проведення з особою, яку затримали, не проводять жодних процесуальних дій, що спрямовані на отримання (збирання) доказів або перевірку вже отриманих доказів у кримінальному провадженні [18, с. 132]. З цим визначенням ми частково погоджуємося. Дійсно, затримання є примусовим заходом, і однією з його цілей є саме припинення злочинної діяльності або недопущення її продовження. Щодо другої частини визначення, тобто з особою, яку затримали, не проводять жодних процесуальних дій, суперечить положенням КПК України. Затримання є початком процесу, який запускає низку процесуальних дій. Зокрема, можуть проводитися з затриманою особою або стосовно неї одразу ж після затримання або під час її тримання особистий обшук затриманого (стаття 208 частина 3 КПК), освідування (стаття 241 КПК), відбирання зразків для експертизи (стаття 245 КПК), допит підозрюваного (статті 224, 236 КПК) тощо. Якщо б жодних процесуальних дій не проводилося, то цінність самого затримання (як інструменту кримінального процесу) була б значно знижена. Затримання особи застосовується задля досягнення дієвості кримінального провадження, також має і характерні лише для себе особливості, такі як короткочасність, невідкладність, підстави, порядок, мету, що виокремлює його з-поміж інших заходів забезпечення кримінального провадження [19, с. 21]. Затримання особи є цілком самостійним заходом забезпечення кримінального провадження (заходом кримінально-процесуального примусу), що застосовується під час досудового кримінального провадження з метою запобігти кримінальному правопорушенню чи припинити його, а також забезпечити належну поведінку особи на початковому етапі досудового розслідування вважає О. В. Шульга [20, с. 75].

Це визначення відображає правову природу згідно з чинним КПК України, оскільки відповідно до статті 131 КПК України затримання віднесено до заходів забезпечення кримінального провадження, безперечно є формою примусу, оскільки обмежує свободу особи, як правило, відбувається на початку досудового розслідування з метою запобігти кримінальному правопорушенню та надає можливість доставити особу до слідчого судді, забезпечити її участь у процесуальних діях, та унеможливити її переховування або вплив на свідків на перших етапах. Проте, його можна уточнити, оскільки затримання регулюється не лише КПК, а й вищими нормами права, про які ми детально аналізували, тобто відповідно до конституційних засад та міжнародних стандартів.

Ключова відмінність затримання від запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою це відсутність попереднього рішення слідчого судді. Необхідно підкреслити тимчасовий характер заходу та вказати на найважливішу гарантію – обов'язковий судовий контроль у встановлені строки, що відповідає статті 5 Конвенції та статті 29 Конституції.

**Висновки.** Отже, чинний КПК України містить прогалини щодо забезпечення прав особи під час затримання. Зокрема, відсутність нормативного визначення «обґрунтованої підозри», що на практиці ґрунтуються на суб'єктивних припущеннях, а не на об'єктивних даних. Судова практика демонструє розбіжності в оцінці допустимості доказів, отриманих під час затримання, та в тлумаченні поняття «обґрунтована підозра», що породжує правову невизначеність. В зв'язку з цим запропоновано доповнити статтю 2 КПК України чітким визначенням, що таке «обґрунтована підозра», що відповідає практиці ЄСПЛ, а затриманню особу слід присвятити окрему главу, як це зроблено в КПК України щодо кожного заходу забезпечення кримінального провадження, водночас частину 2 статті 176 КПК України виключити.

### СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
2. Рішення Європейського суду з прав людини по справі «Гуццарді проти Італії» ЄСПЛ від 02 жовтня 1980 року. URL: <https://www.refworld.org/ru/caselaw/echr/1980/ru/88144>.
3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04 листопада 1950 р. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995\\_004#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text).
4. Дояр Є.В. Затримання особи у кримінальному провадженні: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2018. 238 с.
5. Case of Fox, Campbell and Hartley v. The United Kingdom: Judgment of the European Court of human rights, 30 August 1990. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/?i=001-57721>.
6. Рішення Європейського суду з прав людини по справі «Харченко проти України» від 10 лютого 2011 року. Заява N 40107/02. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974\\_662#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_662#Text).
7. Рішення Європейського суду з прав людини по справі «Нечипорук і Йонкало проти України» від 21 липня 2011 року. Заява N 42310/04. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974\\_683#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_683#Text).
8. Case of Murray v. The United Kingdom: Judgment of the European Court of human rights, 28 October 1994. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/?i=001-57895>.
9. Драгунов В.В. Забезпечення прав при затриманні окремої категорії осіб: дис...доктора філос. Національний університет «Одеська юридична академія». Одеса, 2024. 210 с.
10. Рішення Європейського суду з прав людини по справі «Броган проти Сполученого Королівства» від 29 листопада 1988 року. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/SO0662>.
11. Рішення Європейського суду з прав людини по справі «Чанєв проти України» від 9 жовтня 2014 року. Заява № 46193/13. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974\\_a37#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_a37#Text).
12. Рішення Європейського суду з прав людини по справі Кулик проти України від 25 травня 2023 року. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974\\_j49#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_j49#Text).
13. Рішення Європейського суду з прав людини по справі «Коробов проти України» від 21 липня 2011. Заява № 39598/03. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974\\_790#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_790#Text).
14. Блохіна Іванна. Оцінка доказів під час розгляду скарг на повідомлення про підозру: бути чи не бути? URL: <https://barristers.org.ua/news/advokat-ao-barristers-ivanna-blohina-otsinka-dokaziv-pid-chas-rozglyadu-skarg-na-povidomlennya-pro-pidozru-buti-chi-ne-buti>.
15. Резолюція 43/173 Генеральної Ассамблеї ООН от 09.12.1988 г. «Свод принципов защиты всех лиц, подвергаемых задержанию или заключению в какой бы то ни было форме». URL: [http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995\\_206](http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_206).
16. Рішення Конституційного Суду України від 26 червня 2006 року № 12-рп/2003, справа № 1-15/2003. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v012p710-03#Text>.
17. Макаренко Є. І. Затримання підозрюваних у вчиненні злочинів: проблеми теорії, законодавства і практики його застосування в Україні. *Вісник Академії митної служби України. Серія: Право*. 2012. № 1. С. 123–131.
18. Дояр Є.В. Процесуальний порядок затримання особи у кримінальному провадженні. *Актуальні питання розвитку державності та правової системи в сучасній Україні*: мате-

- ріали міжнар. наук.-практ. конф. (Запоріжжя, 30-31 жовт. 2015 р.). Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2015. С. 131–133.
19. Іщук В.М. Затримання уповноваженою службовою особою в кримінальному провадженні». URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/50a33263-50cf-4802-b467-df6d3937a9c1/content>.
  20. Шульга О.В. Затримання уповноваженою службовою особою у кримінальному провадженні: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2016. 256 с.